

Fallskjermseksjonen/Norges Luftsportsforbund

HANDLINGSPLAN

ved fallskjermulykker

INNHOOLD

HENSIKT	3
ANVENDELSE	5
ØYEBLIKKELIGE LOKALE TILTAK/VARSLING	7
TILTAK VED LOKAL KLUBB	9
Ansvar for øyeblikkelig iverksetting av lokalt apparat	9
Ledelse ved lokal klubb (Organisasjonskart m/navn)	9
Gjøremål for lokalt apparat.....	9
Bistand overfor politi og offentlige myndigheter	9
Praktiske gjøremål på ulykkesstedet.....	9
Forhold til pårørende	9
Forhold til presse media.....	10
Etterarbeid/Ettervern	10
TILTAK SOM IVERKSETTES AV F/NLF SENTRALT	13
Ansvar for øyeblikkelig iverksetting av sentralt apparat.....	13
Ledelse av sentralt apparat (Organisasjonskart m/navn)	13
Gjøremål for sentralt apparat (Stillingsinstruks)	13
Administrative tiltak.....	13
Varsling av offentlige myndigheter.....	13
Kontakt med pårørende.....	13
Kontakt med presse/media	14
Kontakt med lokalklubb.....	14
FORHOLD TIL PRESSE OG MEDIA	15
PLANLEGGING AV LOKALE TILTAK	17
Lister over medlemmers pårørende.....	17
Kriseteam (Navn på medlemmer og deres gjøremål).....	17
Samlingsted (For medlemmer og pårørende)	17
Informasjon til medlemmer om klubbens planer	18

FORBEREDELSE F/NLF	19
Etablering av kriseteam	19
VEDLEGG	20
NÅR ULYKKEN HAR SKJEDD	20
"LEVEREGLER"	20
PRESSEMELDING.....	21
NYHETER.....	21
10 MEDIA BUD	21

HENSIKT

Denne handlingsplanen for fallskjermulykker har til hensikt å regulere F/NLFs og tilsluttede klubbers forhold til overlevende, pårørende og offentligheten før, under og etter en ulykke under fallskjermhopping.

ANVENDELSE

Denne handlingsplan gjelder ved uhell/ulykker under utøvelse av fallskjermhopping, som har medført tap av menneskeliv eller alvorlige personskader.

Ved ulykker utenfor Norge, hvor norske utøvere blir sterkt skadet eller omkommer, gjelder hovedtrekkene i denne handlingsplanen så langt ikke forhold i det andre landet er til hinder for dette.

ØYEBLIKKELIGE LOKALE TILTAK/VARSLING

I henhold til Håndbokas pkt 509 skal følgende utføres, i prioritert rekkefølge:

0. Start *førstehjelp*.
1. Tilkall *lege* dersom dette anses nødvendig.
2. *Politi* varsles ved død eller alvorlige personskader, eller når det er mistanke om kriminelle handlinger.
3. Dersom virksomheten foregår innenfor kontrollert luftrom (CTR/TMA), varsles *flygekontrollenhet*.
4. Varsling av F/NLFs sentrale organisasjon v/ *Avdelingssjef F/NLF*,
eventuelt *Seksjonsleder F/NLF*,
eventuelt *Leder SU*,
som vil sørge for at sentrale tiltak iverksettes, ref. neste avsnitt.
5. Varsling av egen *Hovedinstruktør*.

Ulykkesstedet stenges av, når dette er praktisk mulig.

TILTAK VED LOKAL KLUBB

Ansvar for øyeblikkelig iverksetting av lokalt apparat

Hoppleder varsler lokal HI, som har ansvar for å iverksette lokal beredskapsplan. Hoppleder leder all virksomhet etter en ulykke inntil Hovedinstruktør eller klubbens administrative leder avløser denne.

Det er av største viktighet at samarbeidet med politiet gis prioritet.

Ledelse ved lokal klubb (Organisasjonskart m/navn)

Gjøremål for lokalt apparat

- **Bistand overfor politi og offentlige myndigheter**
- **Praktiske gjøremål på ulykkesstedet**
- **Forhold til pårørende**

Oversikt over adresser til pårørende skaffes til veie, og overleveres politi. Varsel til pårørende er politiets ansvar.

Når lokal klubb har forvisset seg om at dette er skjedd, kan de pårørende kontaktes og forhåndsplanlagte kontakttelefoner bemannes.

De pårørende bør så tidlig som mulig gis informasjon om de fysiske omstendighetene rundt ulykken, dødsårsaker, videre planer for samling av klubbens medlemmer og eventuelle andre. Krisehåndteringsteamet skal invitere pårørende til samling sammen med klubbens medlemmer og eventuelt andre involverte på et egnet, forhåndsplanlagt, sted.

Eksempler på "andre involverte" er:

- a. Overlevende
- b. Vitner
- c. Venner
- d. Redningspersonell

Dersom ulykken har medført alvorlig personskade, skal klubben arrangere reise for de pårørende til det sykehus hvor den skadde blir behandlet. Dersom de trenger annen støtte, f eks overnatting, skal klubben være behjelpelig med dette.

Lokal klubb bør dekke eller refundere reise- og oppholdsutgifter til pårørende.

Overlevende, vitner til en ulykke og andre aktive som er på hoppfeltet i det en ulykke inntreffer holdes samlet etter ulykken. Det opprettes samtalegrupper som skal ha til hensikt å bearbeide inntrykk og følelser hos den enkelte og gruppen. I dette arbeidet vil det nevnte kriseteamet ha en svært viktig funksjon. Etter den første bearbeidelsen kan de angjeldende gå hver til sitt, men de må dog følges opp av støtte-apparatet også i de følgende dagene, slik at de er i kontakt med andre og har anledning til å snakke om ulykken.

Overlevende må snarest mulig gis anledning til å ringe sine pårørende.

De overlevende, eventuelle vitner og/eller de øvrige hopperne som var tilstede på feltet, må forberedes på møte med pårørende til de omkomne/skadde dersom de pårørende ytrer ønske om dette.

Alle pårørende gis tilbud om å samles.

Dersom flere er forulykket eller hardt skadd, skal de pårørende gis tilbud om å samles sammen med andre pårørende. Media skal ikke slippes inn i pårørendesenteret uten de pårørendes samtykke.

Klubben samler forhåndsplanlagt kompetent personell på samlingsstedet for pårørende, når dette er opprettet, for å forestå informasjonsarbeidet overfor de pårørende. Pårørende som samles gis tilbud om å delta i samtalegruppene, eller individuelle samtaler med en ressursperson.

Pårørende skal alltid oppdateres/informeres om utviklingen før media informeres.

Pårørende som ikke tar i mot tilbudet om å samles må gjøres oppmerksom på at det er mulig å få samtaler om ulykken på et senere tidspunkt, eventuelt at de kan ta kontakt med helsepersonell dersom de heller vil bearbeide sin sorg i en annet miljø.

Forhold til presse media

Klubbens ledelse vurderer fortløpende, i samarbeid med F/NLFs avdelingssjef, hvilken informasjon som til enhver tid kan frigis til media.

Det er meget viktig at F/NLF sentralt og lokal klubb koordinerer informasjonsarbeidet, slik at ensartet informasjon blir gitt.

Offentliggjøring av navn på omkomne skjer i samarbeid med sivilt politi etter at pårørende er varslet.

Etterarbeid/Ettervern

Minnehøytidelighet arrangeres så snart som praktisk mulig etter ulykken.

Ca 13 måneder etter ulykken kontaktes, eventuelt samles, de involverte og de pårørende. De pårørende informeres om hvilke tiltak/konklusjoner man har kommet frem til i ettertid.

I denne forbindelse må det gies tilbud om ettervern/oppfølging.. Hovedformålet med ettervernet er å få rede på om enkelte skulle lide av etterreaksjoner. Dersom dette er tilfelle, vil det være riktig å arrangere nye gruppesamtaler om ulykken. Hensikten er at alle skal bli tilbakeført til det forhold til nærmiljøet som rådet før ulykken.

Pårørende følges opp i samme grad som andre impliserte i den grad de selv ønsker slik oppfølging.

F/NLF betrakter det som nærmiljøets (klubbvenners) ansvar å ta vare på hverandre etter en ulykke.

TILTAK SOM IVERKSETTES AV F/NLF SENTRALT

Ansvar for øyeblikkelig iverksetting av sentralt apparat

Den av de sentrale tillitsmenn under forrige avsnitt som først varsles, har ansvaret for at F/NLFs sentrale apparat iverksettes. Det sentrale apparat vil normalt ledes av F/NLFs avdelingssjef. Dersom det ikke oppnås kontakt med avdelingssjef, ansvarer den varslede tillitsmann for at det sentrale apparat iverksettes.

Ledelse av sentralt apparat (Organisasjonskart m/navn)

Gjøremål for sentralt apparat (Stillingsinstruks)

Administrative tiltak

Avdelingssjefen skal føre logg med tidsangivelse for hendelser, aktiviteter, henvendelser m.v.

Avdelingssjefen varsler F/NLFs faste representant i ulykkeskommisjonen.

I perioden etter ulykken skal avdelingssjefen være i løpende kontakt med Leder F/NLF og Leder SU som faglig ansvarlig og motta eventuelle direktiver fra disse. Leder F/NLF vurderer selv i hvilken grad han skal forestå praktisk ledelse. Dersom det vurderes som nødvendig, trekker avdelingssjefen til seg andre ressurspersoner og danner en egen stab for krisehåndtering.

Varsling av offentlige myndigheter

Avdelingssjefen gjør praktiske forberedelser sammen med ulykkeskommisjonen, og kontrollerer at sivil politimyndighet er varslet når dette er aktuelt.

Kontakt med pårørende

Når nødvendig oversikt (innen rimelig tid) innehas, og etter at politi har formidlet melding til pårørende, skal avdelingssjefen ta telefonisk kontakt med de pårørende. Han skal opprettholde kontakt med de pårørende under den videre prosess, og forvisse disse om at de vil motta all den informasjon som F/NLF

måtte sitte inne med. Det er en forutsetning at pårørende gis en kontakttelefon som de kan ringe til for

Kontakt med presse/media

Avdelingssjefen skal forestå all kontakt med pressen og har ansvaret for å sende ut pressemelding.

media vil kunne forhindre spekulasjoner. Offentliggjøring av navn på omkomne og overlevende skal ikke skje før pårørende er varslet, og i samarbeid med sivilt politi.

avdelingssjefen.

Kontakt med lokalklubb

angjeldende klubb.

FORHOLD TIL PRESSE OG MEDIA

F/NLF, ved avdelingssjefen, tar på eget initiativ kontakt med media, og gir så mye informasjon som mulig. Initialt til NTB.

Avdelingssjefen innhenter informasjon fra alle kilder, og særlig fra lokal klubbledelse/-politi. Han har på vegne av F/NLF ansvaret for all mediekontakt, men kan godkjenne at den lokale klubben oversender informasjon til lokal presse.

I den grad det er mulig skal pressen gis informasjon om det faktiske hendelsesforløpet. Det må imidlertid ikke være noen som helst tvil omkring riktigheten av den informasjonen som frigis (Baseres på vitneavhør el.). Det må videre presiseres at alle forhold ved ulykken vil bli gransket i en egen ulykkeskommisjon, og at vi inntil ulykkeskommisjonen har gjennomført sitt arbeide ikke har noen oppfatning om det fullstendige hendelsesforløpet eller årsakssammenhenger. Tekniske spørsmål rundt ulykken (årsakssammenheng) skal ikke omtales i de initielle meldingene til media. Det er vesentlig å påvirke pressen (gi informasjon) for å unngå at pressen spekulerer i hendelsesforløp og årsakssammenhenger.

Overlevende og pårørende bør skjermes fra media, og kun fremstå på frivillig basis.

PLANLEGGING AV LOKALE TILTAK

Lister over medlemmers pårørende

Navn	Pårørende	Adresse	Postnr	Sted	Tlf

Alle klubber skal til enhver tid ha oppdaterte medlemslister, slik at oversikt over nærmeste pårørende forefinnes i alle landets fallskjermklubber. Dette kan ivaretas gjennom at en slik liste finnes på et sted som alle hoppfeltledere er orientert om (f eks klubblokalet). Hver klubb må finne frem til hensiktsmessige løsninger for oppdatering og oppbevaring av lister.

Kriseteam (Navn på medlemmer og deres gjøremål)

Klubben etablerer snarest et krisehåndteringsteam. Dette kan være klubbens ledelse og eventuelle utenforstående støttepersoner med spesiell kompetanse innen krisereaksjoner og sorgbearbeidelse.

Både F/NLF (sentralt) og klubbene bør forhåndsplanlegge med kriseteam som på kort varsel kan tre inn og drive krisepsykologisk arbeid etter at en ulykke er inntruffet. En slik gruppe kan bestå av leger, psykologer, prester/religiøse ledere og eventuelt av representanter for fallskjermklubb/-miljø.

En slik gruppe, eventuelt bare en enkeltperson, må være kontaktet på forhånd og forspurt om de vil være villige til å inngå i et kriseteam dersom ulykken en gang skulle være ute.

Klubbene må gjøre avtaler med ressurspersoner som vil kunne styrke prosessen etter en ulykke.

Navn	Funksjon	Adresse	Postnr	Sted	Tlf privat	Tlf arb

Samlingssted (For medlemmer og pårørende)

Samlingssted for klubbens medlemmer, vitner, venner og pårørende forhåndsplanlegges (klubblokalet, hotell, e.l.). De pårørende må kunne være for seg selv dersom de ønsker det.

Klubben forhåndsplanlegger telefonnummer som pårørende kan kontakte i.f.m ulykker. I det F/NLF og klubb er varslet om ulykken, bør disse telefonene bemannes med kompetent personell.

Slike samlingssteder skal være forhåndsplanlagt og være utstyrt med felles- og grupperom, telefoner,

Dette samlingsstedet kan med fordel ligge på samme sted som samlingssted for klubbens medlemmer, men de pårørende må ha anledning til å trekke seg tilbake til egne fasiliteter.

Medlemmene i fallskjermklubber må gjøres oppmerksom på innholdet i denne handlingsplanen og med de lokale forberedelser og tilpasninger som er gjort.

FORBEREDELSE F/NLF

Eablering av kriseteam

Både F/NLF (sentralt) og klubbene bør forhåndsplanlegge med kriseteam som på kort varsel kan tre inn og drive krisepsykologisk arbeid etter at en ulykke er inntruffet. En slik gruppe kan bestå av leger, psykologer, prester/religiøse ledere og eventuelt av representanter for fallskjermklubb/-miljø.

En slik gruppe, eventuelt bare en enkeltperson, må være kontaktet på forhånd og forespurt om de vil være villige til å inngå i et kriseteam dersom ulykken en gang skulle være ute.

VEDLEGG

NÅR ULYKKEN HAR SKJEDD

1. Hva har skjedd?
Fortell om hendelsesforløpet og omfanget.
2. Hvorfor?
Forbered deg på spørsmål om årsak og skyld.
3. Sikkerhet.
Spørsmål om sikkerhet bør kunne besvares med engang.
4. Konsekvenser.
Virkninger for virksomheten, klubben og medlemmene.
Økonomiske problemstillinger, forsikring.

"LEVEREGLER"

Vær tilgjengelig hele døgnet

Prøv aldri å bløffe eller komme med usannheter

Kan du ikke kommentere, så si ifra med en gang

Skaff til veie fakta så snart som mulig. Har du sagt du skal ringe tilbake -GJØR DET!

Kjenn de tidsberegninger media arbeider under

Gi deg ikke inn på spekulasjoner - hold deg til fakta

Ikke forfordel enkelte media

Bli kjent med journalister og andre i de lokale media som du har kontakt med

---

Hvem
Hva

Når
Hvorledes

NYHETER

Gjelder mange

Uventet
Konflikter

---

10 MEDIA BUD

- 1.
2. Still forberedt
Ikke lyv
- 4.
5. Begrens antall poenger
Dropp tall og fremmedord
- 7.
8. Bruk følelser
Ikke bry deg om det tekniske
- 10.